

PATENTIT & TAVARAMERKIT

Maaliskuu 2007

SUOMEN TUNNETUIMMAT VÄRIT ON PATENTOITU

SIVU 14

▼ MAINOS

MAINOS ▼

Asiantunteva partneri yrityksen
aineettoman pääoman
suojaamisessa ja puolustamisessa.

HEINONEN & Co

Focused. Personal. Professional.

Asianajotoimisto Heinonen & Co Oy, Fredrikinkatu 51-53 B, PL 671, 00101 Helsinki
Puh. (09) 25 300 600, fax (09) 694 4352, mail@heinonen.com, www.heinonen.com

MEDIA
PLANET

Immateriaalioikeudet innovaatioiden kannustimeksi EU:ssa ja Suomessa

Innovaatioiden merkitys yritysten ja valtioiden kilpailukykytekijänä on tunnistettu laajasti. Euroopan paradoksi on korkeahkon T&K-panostuksen heikko jalostuminen kaupallisiksi tuotteiksi ja taloudelliseksi menestykseksi. Innovaatio-teema oli tästä syystä myös yksi Suomen EU-puheenjohtajuuskauden painopisteistä. Yksi tärkeimmistä havainnoista on, että tehokkaalla ja laadukkaalla teollis- ja tekijänoikeusjärjestelmällä (IPR) on suuri merkitys innovaatioiden kaupallisessa hyödyntämisessä. EU:n kilpailukykyneuvoston joulukuussa vahvistama innovaatiopoliittinen työohjelma sisältääkin tehokkaan IPR-järjestelmän yhtenä prioriteettitoimenpiteenä.

EU:ssa jatkokyö kulminoituu erityisesti eurooppalaisen patenttijärjestelmän kehittämiseen ja laajemman IPR-strategian luomiseen. Näistä patenttijär-

jestelmän kehittäminen on ollut intensiivisen keskustelun kohteena jo vuosikautia, valitettavasti edelleen tuloksetta, kun taas EU-laajuinen IPR-strategia on konseptina uusi. Korostimme puheenjohtajavaltiona IPR-strategian kokonaisvaltaisuutta ja sitä, että järjestelmän pääperiaatteista kuten laadusta ja tasapainosta on pidettävä kiinni, kun eri uudistamishankkeissa edetään. Liian helposti myönnetty IPR-suoja rajoittaa kilpailua ja vaikeuttaa aidosti innovatiivisten tuotteiden markkinoillepääsyä. Tätä näkökulmaa olisi edistettävä myös kansainvälisellä tasolla. USA:sta nouseva patenttivalta on uhka järjestelmän uskottavuudelle ja hankaloittaa etenkin pienten innovatiivisten yritysten toimintaa.

Aloitteellisuutemme EU:n laajuisesta IPR-strategiasta sai myönteisen vastaanoton. Entä mitä Suomi voisi tehdä, jotta

samat tavoitteet näkyisivät myös kansallisesti? Ensinnäkin olen vakuuttunut siitä, että vaikuttaminen eurooppalaiseen ja kansainväliseen keskusteluun edellyttää vahvaa kansallista näkemystä. Tämä yhteinen näkemys tulisi vahvistaa eri toimintaloikoilla voidaksemme vastata kansainvälisen IPR-ympäristön muutoksiin. Toinen näkökulma on käytännöllisempi. Tietoisuutta eri suojamuodoista ja niiden hyödyntämistavoista tulisi lisätä, jotta erityisesti pk-sektori voi käyttää IPR-järjestelmää tehokkaasti. Tätä tukemaan tarvitaan vahva ja asiantunteva IPR-palveluiden järjestelmä. Keskustelu tämän kaltaisen kansallisen IPR-strategian luomisesta on jo käynnistynyt ja sitä tulisi jatkossatiivistää. Näin voimme varmistaa yrityksillemme tukevan jalustan, jolta ponnistaa globaaleille markkinoille. •

Mauri Pekkarinen
Kauppa- ja teollisuusministeri

LEHDESTÄ:
PATENTIT JA TAVARAMERKIT ON MEDIAPLANETIN TUOTAMA TEEMALEHTI JA ILMESTYY TALOUSSANOMIEN YHTEYDESSÄ 13.3.2007 TAVOITTAEN 135 000 LUKIJAA.

SISÄLTÖ

Pääkirjoitus.....	2
Miten omat tuotteet erottuvat markkinoilla?	4
Immateriaalioikeuksien merkitys liiketoiminnassa kasvanut	4
Patentista kuin patentista voi syntyä riita.....	6
Patentoinnin ajoitus vaatii usein asiantuntijan apua.....	7
Tietoisuus IP-oikeuksista auttaa puuttumaan loukkauksiin.....	8
Tavamerkit kannattaa rekisteröidä Kiinassa ja Venäjällä myös paikallisella kielellä.....	8
IPR-juridiikka auttaa turvaamaan liiketoimintaa	10
Tekijänoikeuslaki teknistyi ja jätti avoimia kysymyksiä	11
Patenttisalkun hallitseminen	11
Mallioikeus suojaa tuotteen ulkomuodon	12
TE-keskusten TuoteStart-palvelu vauhdittaa tuotekehitystä	12
Hanki käyttämäsi immateriaalioikeudet	13
Verkkotunnuksen rekisteröinnissä nopeus on valttia.....	13
Fiskars vaalii brändiään ja suojaa tuotteensa.....	14
Keksinnön suojaamisstrategia kannattaa laatia huolella.....	14
Suomi onnistuneen patenttitalouden kärkeä.....	15

PÄIVÄLEHDEN ULOTTUVUUS JA AMMATTILEHDEN KESKITTYNEISYYS
HELSINKI, TUHKOLMA, LONTOO, ZÜRICH, MADRID, OSLO, KÖÖPENHAMINA, BERLIINI, AMSTERDAM, MILANO / WWW.MEDIAPLANET.FI
WWW.MEDIAPLANETONLINE.COM

PROJEKTIPÄÄLLIKKÖ: Danita Westphal, danita.westphal@mediaplanet.fi, 09-56584014 TOIMITTAJAT: Pirita Salomaa / pirita.salomaa@viestintapisa.fi, Vesa Tompuri / vesa.tompuri@kolumbus.fi TUOTANTOPÄÄLLIKKÖ: Nora Helanto, nora.helanto@mediaplanet.fi, 09-56584019 GRAAFINEN SUUNNITTELU JA TAITTO: Mikko Hänninen, mikko.hanninen@mediaplanet.fi KUVAT: iStockphoto.com SILVUNVALMISTUS/REPRO: HEKU, 010 681 700 JAETAAN TALOUSSANOMIEN VÄLISÄÄ: 13.3.2007 LISÄTIETOJA SUOMI MEDIAPLANET OY:N TEEMALEHDISTÄ: 09-5658400 Suomi Mediaplanet Oy, Pohjois-esplanadi 37 c, 00100 Helsinki

Tässä voisi olla kuva keksinnöstäsi.

Kunhan huolehdit ensin siitä, että suojaat sen kokoneessa ja ammattitaitoisessa patenttitoimistossamme.

PATENTIT TAVARAMERKIT HYÖDYLLISYSMALLIT MALLIT ENNAKKOTUTKIMUKSET VERKKOTUNNUKSET SOPIMUKSET OIKEUDENKÄYNNIT

Leitzinger Oy

(09) 685 9920 www.leitzinger.fi

Karl Fazer
-1891-

SUOMI
90%
FINLAND

Karl Fazer
SINISTÄ JA VALKOISTA SUKLAATA
VALMISTETTU SUOMESSA.

www.fazermakeiset.fi

Miten omat tuotteet erottuvat markkinoilla ?

Yrityksen toiminimi on tapa erottaa yritykset toisistaan, mutta entä tuotteet ja palvelut? Miten oma tuote tai palvelu voi erottua muiden tuotteiden ja palveluiden joukosta? **TEKSTI JA KUVA: PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS**

- Tavaramerkillä, sanoo toimistopäällikkö **Tapio Priia** Patentti- ja rekisterihallituksen tavaramerki- ja malli- linjalta. - Oma tavaramerkki on yhä tärkeämpää tuotteiden ja palveluiden markkinoissa.

- Tuotteet tunnetaan merkien perusteella, Priia jatkaa. Kuluttaja haluaa ostaa tuotteita, joihin hän voi luottaa ja jotka hän tuntee. Yrityksen ja sen tuotteiden maine muodostaa yhä suuremman osan yrityksen arvosta. Kaikkein selvimmän tämä näkyy maailman tunnetuimpien tavaramerkkien, brändien huikeissa markkinahinnoissa. Tuotteiden arvostus ja laatu kasvattaa tuotteen arvoa. Tavaramerkki voikin olla yrityksen arvokkain omaisuus.

Mutta mitä voi tehdä jos markkinoilla on useita kilpailuvia, lähes identtisiä tuotteita ja merkkejä ?

- Sellaista tapahtuu, sanoo Tapio Priia. Markkinoilla on kilpailijoita, jotka pyrkivät ratsastamaan muiden luomalla maineella sen sijaan, että rakentaisivat maineensa itse. Tällaista hyväksikäyttöä vastaan voi kuitenkin suojautua tavaramerkillä. Tavaramerkkien rekisteröinti on tärkeä osa yrityksen

markkinointistrategiaa. Tavaramerkki on sekä markkinavalti että suojautumiskeino.

Mikä tavaramerkki sitten tarkkaan ottaen on? Millaisen merkin voi suojata?

Tapio Priia kertoo tavaramerkin edellytyksistä: - Tavaramerkki on graafisesti esitettävä merkki, kuten sana, numero, kuvio tai niiden yhdistelmä. Äänimerkin voi suojata, jos ne voidaan kuvata graafisesti nuotein. Tavaramerkin tarkoituksenahan on erottaa tuotteet muiden elinkeinoharjoittajien tuotteista. Tavaramerkkien suoja määräytyy niiden tavaroitten ja palveluiden perusteella, jolle merkki on rekisteröity.

Tavaramerkki on yksinoikeus. Yksinoikeuden myöntää Suomessa Patentti- ja rekisterihallitus. Tällainen yksinoikeus merkin käyttöön tuotteiden ja palveluiden markkinoissa on rahatarvoista omaisuutta.

PRH:n kautta voi myös panna vireille kansainvälisen tavaramerkkihakemuksen, joka toimitetaan edelleen käsiteltäväksi kansainväliseen toimistoon (WIPO).

Onko tavaramerkin rekisteröinti kallista ja hidasta ?

- Tavaramerkin perusrekisteröinti maksaa tällä hetkellä 165 euroa, minkä jälkeen rekisteröinti voidaan lopullisesti uudistaa - kymmenen vuoden välein - maksamalla uudistamismaksu. Käsitelyaika on tällä hetkellä noin 3 kuukautta mikäli rekisteröinnille ei löydy esteitä.

Mistä tietää, ettei oma suunnitella oleva merkki ole jo olemassa ?

Yksinkertaisinta on selvittää asia PRH:n kotisivuilta www.prh.fi, jonka kautta on ilmaiseksi käytettävissä kotimainen tavaramerkkitietokanta sekä linkit kansainvälisiin tietokantoihin, tai otamalla yhteyttä PRH:n tavaramerkkineuvontaan.

Pari muutakin käytännön asiaa kannattaa ottaa huomioon. Ennen rekisteröintihakemuksen tekemistä tavaramerkki kannattaa suunnitella huolellisesti, koska merkkiä ei hakemuksen puitteissa voi muuttaa eikä hakemuskasuja voida palauttaa hakijalle, vaikka hakemus hylätään tai jätetään sille. Suunnittelussa on hyvä muistaa tavaramerkin rekisteröinnin edellytykset (mm. merkin erottamiskyky ja sekoitettavuus aiempiin oikeuksiin). Erottamiskyky tutkitaan suhteessa niihin tavaroihin tai palveluihin, joille tavaramerkkiä haetaan. Sanamerkki on erottamiskyvyn, jos se sellaise-

Tapio Priia, Patentti- ja rekisterihallitus

naan tai vain vähäisin muutoksin tai lisäyksin ilmaisee tavaran tai palvelun ominaisuuksia, kuten lajia, laatua, paljoutta, käyttötarkoitusta, hintaa, valmistuspaikkaa tai valmistusaikaa.

Entä jos tulee riitaa ?

Tavaramerkki sinänsä on jo tehokas kiistojen ehkäisijä. Mikäli tavaramerkkiä kuitenkin loukataan eikä asiaa saada muutoin sovituksi, niin riita ratkaistaan Helsingin käräjäoikeudessa.

Usein kuulee rinnastettavan tavaramerkit ja mallit, mitä mallit ovat ?

Malleilla tarkoitetaan tuotteen tai sen osan ulkomuotoa, joka rekisteröinnissä esitetään valokuvina tai piirroks-

sin. Mallioikeudella suojataan uutta muotoilua kuten huonekaluja, astioita, pakkauksia, puhelimia, kodinkoneita jne, joilla on erityinen ja ominainen muoto, esim. pullon kaula, veitsen kahva tai airon lapa. Suojamuoto ei edellytä mitään taideteoskynnystä, joten se soveltuu laajasti teollisuuden tarpeisiin erityisesti sen jälkeen kun lainsäädäntöä muutettiin 2002. Myös mallien rekisteröintiä hoitaa PRH.

Tavaramerkkihakemuksia tulee vuosittain yli 7000, ja tällä hetkellä Suomessa voimassaolevia tavaramerkkejä on noin 120 000 kpl, vanhin vuodelta 1898. Mallirekisteröintejä on PRH:n rekisterissä noin 4 500 kpl. •

Lisätietoja: www.prh.fi

patentoitua yksityiskohtaa. Niiden avulla on saatu entistä halvempia ja parempia tuotteita, mutta toisaalta patentointi maksaa ja vaikuttaa siten merkittävästi myös tuotteiden kuluttajahintoihin, Pia Hjelt pohtii.

Patenttien myötä tekniset keksinnöt tulevat julkisiksi, vaikka kuluttaja ei läheskään kaikista patenteista olekaan tietoinen. Joillakin aloilla kuten lääketieteellisyydessä patenttien hyödyntäminen on kaiken tuotekehityksen välttämätön edellytys.

- Ilman patenttisuojaa ei olisi uusia lääkkeitä. Kun yritys käyttää jopa kymmenen vuotta uuden lääkkeen kehittämiseen, on välttämätöntä suojata oma taloudellinen hyötyminen tuotteen tultua myyntiin, Hjelt sanoo.

Lääketeollisuudessa immateriaalioikeudelliset näkökohdat ovat olleet keskeisiä

alusta asti. Monilla muilla aloilla niiden merkitys on noussut viime 10-20 vuoden aikana. Konkreettisesti tämä kävi ilmi esimerkiksi silloin, kun Nokia aikoinaan joutui Motorolan hyökkäysten kohteeksi USAn markkinoilla.

- Tämänäyttypiset tapaukset muistuttavat siitä, että pahimmassa tapauksessa kaikki tuotekehitys voisi mennä hukkaan, jos löisi laimin immateriaalioikeuksien hankkimisen, Pia Hjelt sanoo.

Immateriaalioikeuksista yleisölle tumpia käsitteitä kuin patentit ovat monesti tuotteiden tavaramerkit. Niiden suojaaminen on välttämätöntä, jos aikoo rakentaa tuotteestaan brändin. Brändien merkitys on niinkään kasvanut valtavasti, Pia Hjeltin mukaan ennen kaikkea median vaikutuksesta.

- Niin patentit kuin muutkin immateriaalioikeudet ovat yrityksille tärkeä kilpailukeino. Yritysjohdon tulisi entistä vahvemmin nähdä ne myös strategisena välineenä, Hjelt toteaa. •

PISTEET MEILLE.

Helsinki-ilmaismies hankki askettain yksinoikeuden hymioiden käyttöön liiketoiminnassa. Mitas sitten, jos joku keksii kohta tehdä saman a- ja o-pisteiden kanssa?

Sinun brandisi ja tunnuksesi ovat arvokkaita. Me tiedämme mistä kannattaa olla huolissaan ja mistä ei. Pidetaan huolta oikeuksistasi.

BORENIUS & KEMPPINEN

Asianajotoimisto | (09) 615 333 | www.borenius.com

CONSIDER IT SOLVED.

Immateriaalioikeuksien merkitys liiketoiminnassa kasvanut

Tuotteiden kopiointi on haitannut alkuperäisen kehitystyön tehneitä yrityksiä ennenkin, mutta nykyinen riesa on mittasuhteiltaan suurempi kuin koskaan. Valtaosa tuotekopioista on edelleen kotoisin Kaakkois-Aasiasta, kuten toisaalta on yhä suurempi osa uusista patenttihakemuksistakin.

TEKSTI: VESA TOMPURI, KUVA: NOKIA

- Japanin lisäksi Kiina ja Korea ovat nykyään kärkimaita uusien patenttihakemusten määrässä, sanoo patenttineuvoston **Pia Hjelt** Borenius & Co Oy Ab:sta.

Hjeltille myönnettiin viime joulukuussa ensimmäisenä naisena Suomessa patenttineuvoksen arvonimi. Perusteluina olivat patenttioikeuden ja sen tuntemuksen sekä teollisuus-

den ja teknologian innovaatio-toiminnan edistäminen Suomessa. Juuri innovaatioiden kannalta patentit ovat yhä keskeisempi keino yrityksille pärjätä kansainvälisessä kilpailussa.

- Esimerkiksi matkapuhelin saattaa sisältää jopa satakunta

HAMMARSTRÖM PUHAKKA PARTNERS

www.hpplaw.fi

Valmistautumisessa vara parempi Patentista kuin patentista voi syntyä riita

Oikeudessa käytävät patenttiriidat ovat kalliin maineensa. Tarkka markkinaseuranta ja omia patenteja koskeva dokumentaatiosta huolehtiminen auttavat yrityksiä välttämään patenttieroimielisyydet ja menestymään mahdollisissa oikeudenkäynneissä.

TEKSTI: PIRITA SALOMAA

Helsingin käräjäoikeudessa tulee vuosittain vireille noin 20 patenttiriitaa. Asianajaja **Jyrki Siivola** Asianajotoimisto Hammarström Puhakka Partners Oy:stä arvioi, että tapausten lukumäärä on kasvussa.

- Yhä useammat yritykset käyttävät patenteja kilpailukeinona ja Suomen liittyttyä Euroopan patenttisopimukseen niitä on tullut täällä voimaan enemmän. Se ei voi olla tulevaisuudessa heijastumatta riita- ja tapausmäärään.

Siivola jakaa patenttioikeudenkäynnin neljään ryhmään. Loukkausoikeudenkäynneissä kantaja väittää, että vastaa-

ja on loukannut hänen patenttiansa tai kantaja, joka ei ole patentinhaltija, väittää vahvistettavaksi, ettei patenttia loukkaa. Patentin mitätöinnistä on kyse silloin, kun kantaja väittää, että vastaajan patentti on mitätön. Oikeutta voidaan käydä myös paremmasta oikeudesta keksintöön sekä työsuhdekeksintöön liittyvistä erimielisyyksistä.

Varaudo etukäteen

Siivola neuvoo patentin haltijoita varautumaan aina siihen, että patenttinsa saatetaan joutua riitelemään.

- Patentin haltijan kannalta on edullista, että hänellä on hallussaan ai-

neistoa, joka edesauttaa todistelua mahdollisessa riitatilanteessa. Näyttö helpottuu, kun dokumentaatiota on kerätty systemaattisesti.

Yritysten on itse oltava aktiivisia omien patenttiansa valvonnassa

- Esimerkiksi oma jälleenmyyjäverkosto kannattaa valjastaa tarkkailemaan markkinoilla olevia, kilpailevia tuotteita. Tullitakin voi pyytää apua vaikkapa tuoteväyryyden määrittämiseen.

- Jos on syytä epäillä, että patenttia on loukattu, tulee loukkaus dokumentoida mahdollisimman tarkasti. On tärkeää selvittää mitä, missä ja milloin eli esimerkiksi hankkia patenttia loukkaava tuote ja tallettaa sen ostokuitti. Tuote on myös mahdollista testauttaa vaikkapa VTT:llä tai tullilaboratoriossa, Siivola opastaa.

Ota selvää, älä loukkaa

Muun muassa julkisten patenttietukantojen tiedot auttavat välttämään

patenttiloukkauksia. Jos patenttia kuitenkin loukataan, on loukkaajan syytä varautua siihen, että posti saatua tuoda ikävästä kirjeeseen.

- Yleensä loukkauksesta epäilty lähestytään ensiksi kirjeellä, jossa patentin haltija esittää vähintään vaatimuksen patenttia loukkaavan tuotteen poistamisesta markkinoilta ja joissakin tapauksissa jo korvausvaatimuksiakin. Siinä, millaisia väitteitä ja vaatimuksia kirjeessä esitetään, pitää kuitenkin olla varovainen, Siivola sanoo ja neuvoo käyttämään asianajajan apua kirjeen laadinnassa.

Jos kirje ei johda toivottuun lopputulokseen, ja asia etenee oikeusriidaksi, voi vastaaja puolustautua monella eri tavalla.

- Vastaaja voi ensinnäkin väittää, ettei hän ole loukkaa patenttia. Toiseksi hän voi vaatia kantajan patentin mitätöimistä. Vastaaja voi myös joissakin tapauksissa esittää, että hänellä on parempi oikeus keksintöön tai

Asianajaja Jyrki Siivola Asianajotoimisto Hammarström Puhakka Partners Oy:stä

vedota niin sanottuun ennakkokäyttöoikeuteen.

- Jotta parempaan oikeuteen tai ennakkokäyttöoikeuteen voitaisiin vedota, on keksinnön synnyn ja käytön täytynyt pääsääntöisesti olla hyvin dokumentoitu, Siivola huomauttaa. •

Patentoinnin ajoitus vaatii usein asiantuntijan apua

Kun keksijä haluaa kieltää muita keksintönsä ammattimaisen hyväksikäytön eli esimerkiksi tuotteen valmistuksen ja myynnin, on keksinnölle haettava patenttia. Mutta milloin ja missä maissa patenttia kannattaa hakea?

TEKSTI: PIRITA SALOMAA

NEW YORK

LONDON

TOKYO

CAPE TOWN

BUENOS AIRES

SYDNEY

- Vaikka patentin hakemiselle ei ole ainutta oikeaa ajankohtaa, on syytä muistaa, että patentoinnin ajoitusta sääntelee patenttilaki. Patentin voi saada vain uuteen ja aikaisemmista olennaisesti eroavaan, teollisesti käytökelpoiseen keksintöön. Keksintönsä uutuuden menettää, jos sen julkaisee ennen patenttihakemuksen jättämistä, toimitusjohtaja **Markku Simmelvuo** patentti- ja tavaramerkkitoimisto Pappala-Nevinpatista muistuttaa.

Simmelvuon mukaan tyyppillinen patentoinnin ajoitukseen liittyvä virhe on, että keksintö julkaistaan ennen kuin patentointia on lainkaan mietitty.

- Toisinaan taas yksityiset keksijät eivät uskaltaudu patentin hakuun, koska pelkäävät perusteettomasti, että heidän keksintönsä joutuu väärin käsiin. Toki patentti kannattaa ehkä jättää hakematta, jos keksintö on mahdollista pitää salassa.

- On käynyt niinkin, että tuotteelle on jo rakennettu tuotantolinjat ennen kuin on selvinyt, että keksintöön liittyvä patentti onkin kilpailijalla, Simmelvuo kertoo.

Mieti, missä markkinasi ovat

Jos keksinnölle haetaan patenttia useammassa maissa, saattaa ensimmäisen hakemuksen jättämisestä kulua 5-7 vuotta ennen kuin patentti on voimassa kaikissa halutuissa maissa. To-

sin jo hakemusvaiheessa patentti on kilpailijoille uhka, jota he eivät voi täysin jättää huomiotta.

- Se, missä maissa patenttia kannattaa hakea, riippuu siitä, missä maissa keksintöä aiotaan hyödyntää ammattimaisesti. Koska patenttoiminen vaatii resursseja ja on kallista, ei hakeminen välttämättä kannata "varmuuden vuoksi".

- Patenttihakemusta ei tarvitse jättää kaikkiin maihin samanaikaisesti. Hakija voi pyytää niin sanottua prioriteettia ensimmäisestä hakemuksesta.

siellä jo varsin aikaisessa hakuprosessin vaiheessa. Ja jos patentti halutaan esimerkiksi myydä eteenpäin, on Yhdysvaltain patentti usein hyvin arvokas kauppatavara.

Tee taustatyöt huolella

Patentoinnin oikea ajoitus alkaa Simmelvuon mielestä tavallaan jo keksinnön kehitysvaiheessa. Hän korostaa patentin hakua edeltävän taustatyön merkitystä.

- Se, onko keksinnön käytölle patenttiteiteitä, on selvitettävissä esimerkiksi

Tällöin hänellä on sen jättämisspäivästä 12 kuukautta aikaa jättää hakemukset muihin maihin, Simmelvuo opastaa.

Patentin hakeminen eri maissa ja hakemusten ajoittaminen on Simmelvuon mukaan markkinastrateginen kysymys.

- Jos patentin hakija toimii jo esimerkiksi Yhdysvaltain markkinoilla tai aikoo tulevaisuudessa suunnata sinne, kannattaa harkita patentin hakemista

patenttietietokannoista. Niistä löytyvät kaikki kyseiseen tekniikkaan liittyvät patentit ja patenttihakemukset, jotka ovat jo voimassa tai saattavat tulla voimaan siinä maassa, jossa keksintöä tulotisiin käyttämään.

- Patenttien tulkitseminen vaatii erityisosaamista, minkä vuoksi patenttiasioissa kannattaa käyttää asiantuntija-apua. Ja mielellään jo hyvissä ajoin, Simmelvuo korostaa. •

ESCROW

Escrow on osa yrityksen riskienhallintaa

Yritystoiminta on yhä riippuvaisempaa tietotekniikan toimivuudesta. Oletko selvittänyt mitä tehdä jos yrityksen kriittisten tietokoneohjelmien toimittaja menee konkurssiin tai lopettaa käytössä olevan tuotteen ylläpidon?

Kauppakamarin escrow-palveluun on mahdollista tallettaa yrityksen toiminnan kannalta tärkeiden tietokoneohjelmien lähdekoodit ja muutakin asiakirja-aineistoa. Ainoastaan lähdekoodilla voidaan ylläpitää ja kehittää yrityksen tietokoneohjelmia. Puolueeton escrow-agentti - kauppakamari - ottaa talletusmateriaalin turvalliseen säilytykseen ja vapauttaa sen escrow-sopimuksessa sovitavilla ehdoilla ongelmatilanteessa. Ulkopuolinen agentti mahdollistaa sen, että talletusmateriaali voidaan saada yrityksen käyttöön myös kiistatilanteessa.

Escrow otetaan käyttöön kauppakamarista saatavalla sopimuksella. Huomaa että Escrowta voidaan käyttää myös asiakirja-aineiston säilytykseen ja tekijänoikeuden varmistamiseen.

Tutustu palveluun osoitteessa www.helsinki.chamber.fi/escrow
Lisätiedot: lakimies Johanna Aho puh. (09) 2286 0316 tai lakimies Hanna Skumik-Järvinen puh. (09) 2286 0229.

Escrow-palvelu:

- luotettava agentti
- helppo prosessi
- valmiit sopimusmallit
- asiantuntevaa apua
- turvallinen säilytys

Helsingin seudun KAUPPAKAMARI

> Avain kannattavaan kasvuun
Managing Business

> Tehoa myyntiin ja markkinointiin
Sales & Marketing

> Tukea ja tehoa tuotteistamiseen
Product Management

Global ICT Professional -valmennukset, kevät 2007
www.dipoli.tkk.fi/global
p. 050 349 9820

TKK - Aikuiskoulutuksen laatuylitieto 2007-2009

TEKNILLINEN KORKEAKOULU
Koulutuskeskus Dipoli

EUROOPAN YHTEISÖ
Rakennerahastot

Kaupallista tuote- tai palveluideat!

TuoteStart on suunniteltu eri kehitysvaiheissa ja eri toimialoilla toimiville pk-yrityksille, joiden tavoitteena on tuote- ja palveluideoiden kaupallistaminen. TuoteStart-konsultointi sopii myös yksityisille henkilöille, jotka aikovat käynnistää keksintönsä perustuvan yritys toiminnan, etsivät yhteistyökumppania tai haluavat myydä kehittämänsä tuote- tai palveluidean.

Tietoa TuoteStartista ja muista TE-keskusten palveluista saat lähimmästä TE-keskuksesta tai osoitteesta www.te-keskus.fi

TUOTE- JA PALVELUIDEIDEN KEHITTÄMISOHJELMA

TuoteStart

Työvoima- ja elinkeinokeskukset tarjoavat monipuolisia neuvonta- ja kehittämispalveluja yrityksille ja yrittäjiksi aikoville valtakunnallisesti viidentoista keskuksen kautta. Keskuksissa on yhdistetty kauppa- ja teollisuusministeriön, työministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön alueelliset palvelut.

Työvoima- ja elinkeinokeskus

HEINÄNEN

European Patent and Trademark Attorneys

Patentit.
Tavaramerkit.
Mallit.
Hyödyllisyysmallit.

Luotettavaa palvelua kaikissa IPR-asioissa.

Heinänen Oy
Annankatu 31 - 33 C
FI-00100 HELSINKI

p. 09 - 4130 2500
patent@heinanen.com
www.heinanen.com

Tietoisuus IP-oikeuksista auttaa puuttamaan loukkauksiin

Jos elinkeinotoiminnassa käytetään tavaramerkkiväärennöstä tai patentoitu tuote on luvatta kopioitu, oikeudenhaltijalla on keinoja estää tällaisen toiminnan jatkuminen. Viime syyskuussa tuli Suomessa voimaan immateriaalioikeuksien täytäntöönpanoa tehostava ja yhtenäistävä, EY-direktiiviin perustuva lainmuutos.

TEKSTI: VESA TOMPURI, KUVA: LEAF

Loukkaavien hyödykkeiden alkuperää ja jakeluverkkoa koskevaa tiedonsaantioikeutta on lakimuutoksen myötä tehostettu. Myös korvausperusteita on yhtenäistetty, sanoo asianajaja **Petri Eskola** Asianajotoimisto Backström & Co Oy:stä.

Juridiikkaan perehtymätön ammattilainen saattaa monesti olla tietämättömän oikeuksistaan valvoa ja puo- luttaa kehittämänsä, edustamansa tai myymänsä tuotteen voimassa olevia patenteja tai muita immateriaalioi- keuksia.

Suurilla yrityksillä on usein omat asiantuntijansa ja ohjeistukset, mutta pk-firmat joutuvat tällaisissa on- gelmissa hakemaan yrityksen ulko- puolista apua, Petri Eskola toteaa.

Tavallisimmat IP-oikeuksien louk- kaukset liittyvät tekijänoikeuteen, tavaramerkkeihin ja patenteihin. Pa- tentinloukkauksen saa usein tietoon- sa loukatun yrityksen oma, tyyppi- lli- sesti tuotekehitys- tai myyntitehtä- vissä toimiva työntekijä, joka tuntee yhtiön tekniset ratkaisut ja suojaus- politiikan. Muiden oikeuksien osalta

havainto loukka- uksesta saattaa tulla muualtakin. Kun tällainen tapa- us tulee tietoon, en- simmäinen toimenpe- de on selvittää mahdollisen loukkauksen juridinen pe- rusta sekä kieltää loukkaaja jatkamasta toimiaan.

On erittäin tärkeää, että havainto perustuu tosiasioihin. Liian järeät kieltotoimet ilman varmuutta louk- kausen toteutumisesta voivat joh- taa korvauksiin, jos epäilykset louk- kausesta osoittautuvat aiheettomik- si. Toisaalta oikeudenhaltijan pitää olla aktiivinen, ja riittävän tehokai- siin toimiin tulee ryhtyä nopeasti, Eskola sanoo.

Eskola pitää vahingonkorvaussum- mia Suomessa verrattain pieninä

Vain silloin, kun epäily on täysin aukottomasti oikeaksi osoitettu, voi

o d o t - taa korvaus- summaa, joka suurin piir- tein vastaa patentti- tai muun vastaa- van loukkauksen todellista vahinkoa. Jonkinlaisen vähimmäiskorvauksen saanti on direktiivin ja lain myötä varmistettu vähimmäistasoa edusta- valla hyvitysmaksulla; loppu riippuu näytöstä, hän toteaa.

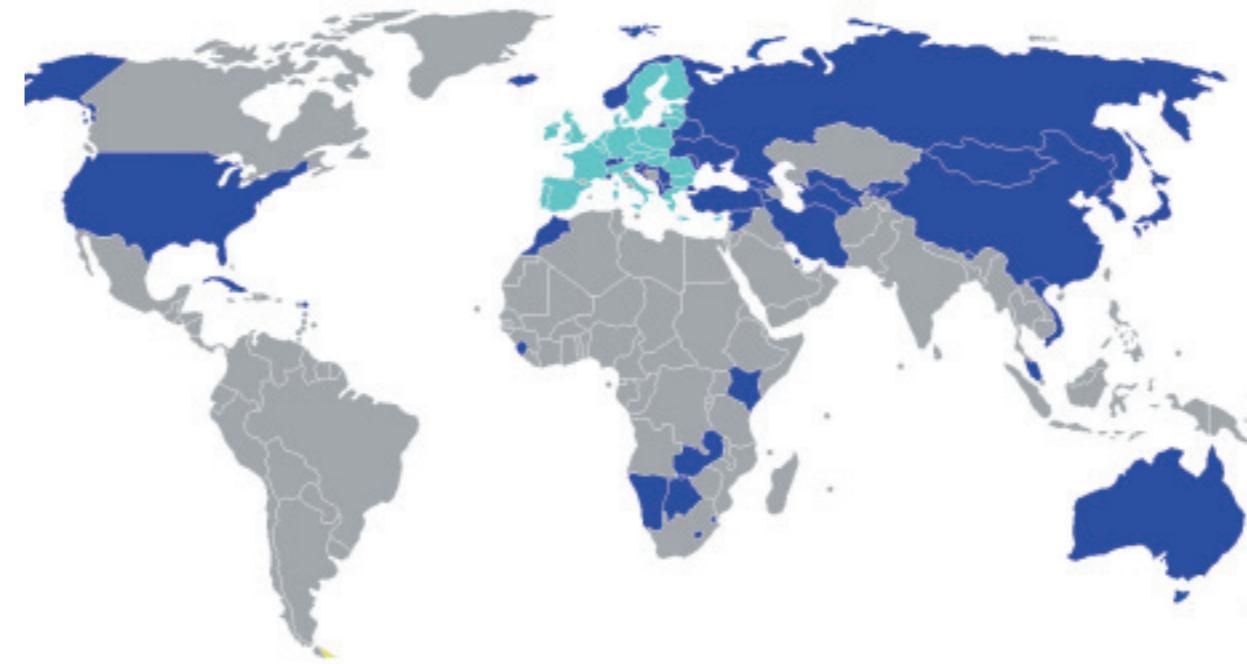
Yksi ajankohtainen keskusteluteema liittyy oikeuksien ennakkoturva- miseen. Oikeudenhaltija voi turva- ta asemansa jo ennen kuin varsinaisen loukkausteko alkaa, jos sellaisen alkaminen on todennäköistä. Usein tällaiset turvaamistoimet liittyvät pa- tenttioikeuksiin ja niissä erityisesti lääkeainepatenteihin.

- Tä- hän liittyy se olen- nainen rajanveto, millainen en- nakkotoiminta on patenttia loukkaa- vaa ja milloin on olemassa uhka siitä, että loukkaus tulee toteutumaan, Petri Eskola toteaa.

Ajankohtainen asia on myös niin sa- nottu häpeäpykälä, josta keskusteltiin hiljattain eduskunnassa ja joka tiedon- saantia helpottavan pykälän tapaan liit- tytty uuteen Enforcement-direktiiviin. Kyseisen pykälän myötä loukattu osa- puoli voi oikeuden päätöksellä ja vas- taajan kustannuksella julkaista tietoa oikeudessa voittamastaan tapauksesta.

- Minun arvioni tosin on, että tämän pykälän käytännöllinen merkitys jää vähäiseksi. Oikeudella on harkinta- valta eikä kyse suinkaan ole automaa- tiosta, Eskola ennustaa. •

Tavaramerkit kannattaa rekis- teröidä Kiinassa ja Venäjällä myös paikallisella kielellä

EU
Madrid
Ei mukana Madrid -järjestelmässä

Venäjän tai Kiinan markkinoille etabloituva yritys saattaa kohdata ikävän tavaramerkkinsä käyttöön liittyvän yllätyk- sen, jollei ole tullut rekisteröineeksi tavaramerkkiään myös kohdemaan omilla kirjaimilla.

TESKTI: VESA TOMPURI, KUVAT: HEINONEN & CO

- Tämä riski on olemassa siitä riippu- matta, onko maa kansainvälisten tava- ramerkkijärjestelmien piirissä vai ei. Tärkein niistä on Madridin järjestelmä. Se kattaa nykyisin 69 maata ja helpottaa tavaramerkin globaalia rekisteröimistä, sanoo tavaramerkkiasiamiestoiminnasta Heinonen & Co:ssa vastaava asianajaja **Marja Tommila**.

Paikallinen äänneasu ratkaisee yksinoikeuden

Lähdettäessä kaupankäyntiin EU:n ul- kokuolelle tavaramerkit on mielekäs- tä rekisteröidä kansainvälisen Mad- rid-järjestelmän mukaisesti. Riittäkö se, selviää vertailemalla järjestelmän maantieteellistä kattavuutta omaan kansainvälistymissuunnitelmaan. Jos kaikki nykyiset ja suunnitellut vienti- maat ovat Madridin järjestelmän piir- rissä, kansainvälinen rekisteröinti on käytökelppoinen. Kansainvälinen re- kisteröinti perustuu aina kotimai-

on Genevessä. Jos kansainvälistyvä yhtiö aikoo tulevaisuudessakin toimia ai- noastaan EU:n alueella, sen tavaramer- kisuojaksi riittää yksi rekisteröinti EU: n tavaramerkkitoimistossa, jota puoles- taan johdetaan Espanjan Alicanesta.

Paikallinen äänneasu ratkaisee yksinoikeuden

Lähdettäessä kaupankäyntiin EU:n ul- kokuolelle tavaramerkit on mielekäs- tä rekisteröidä kansainvälisen Mad- rid-järjestelmän mukaisesti. Riittäkö se, selviää vertailemalla järjestelmän maantieteellistä kattavuutta omaan kansainvälistymissuunnitelmaan. Jos kaikki nykyiset ja suunnitellut vienti- maat ovat Madridin järjestelmän piir- rissä, kansainvälinen rekisteröinti on käytökelppoinen. Kansainvälinen re- kisteröinti perustuu aina kotimai-

rekisteröintejä näiden maiden omilla kirjaimistoilla.

- Jos esimerkiksi Kiinaan lähtee pelkin länsimaisin kirjaimin rekisteröidyllä tuotteella, riski siitä, että joku rekisteröi nopeasti nimen kiinalaisella äänneasulla ja kiinaksi kirjoitettuna on suuri. Silloin liiketoiminnallinen haitta voi olla huo- mattava, Marja Tommila muistuttaa.

Kiinassa ei myöskään ole yhdentekevää se, miten tavaramerkki kirjoitetaan paik- kallis kirjainmerkein. Ulkomaalainen tavaramerkki voidaan kääntää paikalli- selle kielelle joko ääntämyksen tai sa- nan merkityksen perustuen.

Venäjälle lähtevän suomalaisen yrityksen tulisi Tommilan mukaan ottaa huomioon ennen kaikkea se, että siellä tunnetaan suoma- laiset tavaramerkit suhteellisen hyvin.

ENSTO -tavaramerkin rekisteröinti Suomessa.

恩斯托

ENSTO -tavaramerkin rekisteröinti Kiinassa

ЭНСТО

ENSTO -tavaramerkin rekisteröinti Venäjällä

Kaikki Euroopan maat, USA sekä Aa- sian maista esimerkiksi Kiina ja Japani ovat järjestelmän piirissä. Järjestelmää hallinnoi Maailman Henkisen Omai- suuden Järjestö WIPO, jonka päämaja

seen perusrekisteröintiin, joka voi ol- la myös EU-tavaramerkkirekisteröinti tai -hakemus. Tämän kansainvälisen rekisteröinnin lisäksi kannattaa joissa- kin maissa harkita myös rinnakkaisia

- Tavaramerkin rekisteröinnissä Venäjäl- lä on vastaavia riskejä kuin Kiinassa. Sik- si tuote tulisi rekisteröidä myös kyrillisil- lä kirjaimilla. •

KOLSTER

Autamme sinua rakentamaan
KILPAILUETUA
TEOLLISOIKEUKSILLA

Teollisoikeudet ovat yrityksille kaupallisesti arvokasta omaisuutta ja osa yrityksen brändiä. Oikein hoidet- tuina ne tuovat tuotteille ja liiketoiminnalle kilpailu- etua.

Tuotekehitykseen panostavan yrityksen on seurattava aktiivisesti alansa kehitystä ja suojattava innovaati- onsa, kun taas palvelu- ja kuluttajamarkkinoilla on elintärkeää erottaa kilpailijoista mieleenpainuvilla toimi- ja tuotenimillä tai iskulauseilla. Yksinoikeus oman työn tuloksiin ja kaupallisesti arvokkaisiin tunnusmerkkeihin edistää toimintaruuhaa markki- noilla. Kilpailijoiden IPR-toiminnan seuraaminen puolestaan auttaa välttämään patentti- ja tava- ramerkkiriitoja. Vahva IPR-salkku parantaa neuvotte- luasemia.

Hankitut yksinoikeudet eivät välttämättä näy tasee- sa. Yrityksiä kuitenkin arvioidaan sen mukaan, mi- ten paljon niillä on alneetonta omaisuutta, tai mikä on yrityksen brändi.

PATENTIT
HYÖDYLLISYYSMALLIT
TAVARAMERKIT
MALLIOIKEUDET
VERKKOTUNNUKSET
TUTKIMUKSET JA VALVONNAT
IPR MANAGEMENT

Kolster Oy Ab
Iso Roobertinkatu 23, PL 148
00121 Helsinki
Puh. (09) 618 821
kolster@kolster.fi

Helsinki | Turku | Tampere | Seinäjoki | Vaasa | Oulu

www.kolster.fi

EST. **BORENIUS & CO** 1928

STRATEGINEN NÄKÖKULMA IPR-ASIOIHIN

IPR:n strategisen arvon ymmärtävät yritykset menestyvät kiristyvässä globaalitaloudessa muita paremmin.

Tuomme IPR-osaamisemme asiakkaidemme strategiseen päätöksentekoon ja autamme samalla varmistamaan kestävän menestyksen.

BORENIUS & Co Oy Ab
Tallberginkatu 2 A, 00180 Helsinki
Puh. 09 686 6840, fax 09 686 68444
www.borenius.fi

BORENIUS & Co on kansainvälisesti toimiva patenttitoimisto, jolla on yli 75 vuoden kokemus yritysten teknis-juridisesta konsultoinnista. Olemme erikoistuneet patenttien, tavaramerkkien ja mallioikeuksien bankkimiseen, puolustamiseen sekä arvioimiseen.

WE KNOW HOW TO PROTECT KNOW-HOW™

Papula Nevinpat
www.papula-nevinpat.com

Kaunis ajatus ei riitä

Miltä sinusta tuntuisi, jos kilpailijasi lukisivat ajatuksesi? Usko pois - niin he tekevät!

Kaunis ajatus ei takaa yrityksesi tulevaisuutta - suojattu ajatus voi sen tehdä. Tulevaisuutesi varmistaminen on vain puhelinsoiton päässä.

- Teollisoikeuksien suojaus
- Tunnetun tekniikan kartoitus
- Kilpailija-analyysi ja -seuranta
- Teollisoikeussalkun arvonmääritys
- Teknologiaselvitys
- Teollisoikeusomaisuuden auditointi
- Loukkaukset
- Tullipysäytykset

Papula-Nevinpat
puh 09 348 0060
fax 09 348 00630
papula@papula-nevinpat.com

Kun yritys tai yksityinen keksijä saa idean uudesta tuotteesta, palvelusta tai tuotantomenetelmästä, idean isän intressissä on yleensä hyödyntää keksintöään taloudellisesti. Se taas ei onnistu ilman markkinointia eikä markkinointi ilman laajaa julkisuutta. Silloin on aina vaara, että suojaamaton merkki, slogan tai tuotteen ulkoasu päätyy jopa kilpailijan käyttöön joko sellaisenaan tai alkupeleistä jäljittelevänä versiona. Tämän ilmiön suitsimiseksi on kehitetty IPR-juridiikkaa kutsuttu oikeustieteen alue. Siihen

erikoistuneet toimistot pystyvät neuvomaan asiakkaitaan IPR-suojauksessa kokonaisvaltaisesti. - Mitä suurempi yritys, sitä todennäköisemmin se tarvitsee liiketoiminnassaan kaikkia viittä immateriaali-oikeudellista suojaa – erikseen tai yhdistelmänä, sanoo oikeustieteen kandidaatti, EU-tavaramerkkiasiamies Sanna Aspola Berggren Oy Ab:sta. Aspolan mukaan moni keksintö jää hyödyntämättä tai tulee hyödynnettyä vain osittain, koska tuoteistami-

IPR-juridiikka auttaa turvaamaan liiketoimintaa

Patenttisuojaa on teknologiaan keskittyvillä pk-yrityksillä perinteisesti tavallisin keino suojata uutta keksintöä. Kaikenkokoisten yritysten on silti useimmiten järkevää hyödyntää patenttisuojauksen lisäksi myös malli-, hyödyllisyysmalli- tai tavaramerkkisuoja. Tekijänoikeussuoja on niinkään yksi immateriaali-oikeuksien laji, joka poikkeaa edellisistä siinä, ettei sitä voi rekisteröidä.

TEKSTI: VESA TOMPURI

nen ja brändin kehittäminen jäävät kesken.

- Toinen usein eteen tuleva tilanne on se, ettei IPR-oikeuksia osata hyödyntää oikealla tavalla. Yksi tapa hyödyntää oikeuksia on niiden lisensointi, mutta lisensointisopimuksia ei välttämättä edes tulla ajatteleeksi tehdä, Aspola toteaa.

Brändin hyödyntäminen on tarkkaa työtä

Useimmat menestyneet, kaikkien tuntemat tuotteet ovat sellaisia siksi, että ne ovat sopivalla hetkellä täytäneet jonkin potentiaalisen käyttäjätarpeen. Toinen onnistumisen taian on oikeaan osunut tuotteen nimen

eli tavaramerkin valinta. Nämäkään perustekijät eivät automaattisesti tee menestysbrändiä, mutta ovat sellaisen muodostumisen lähes välttämättömiä edellytyksiä. Esimerkkejä brändeistä riittää – sekä sellaisia, jotka kieliympäristössään eivät tarkoita mitään, kuten Sokos, että sellaisia, joilla on myös yleiskielinen tai toinen erisnimimerkitys. Viime mainitusta ovat esimerkiksi vaikkapa Nokia tai Valio.

- Varminta on valita merkki, joka on mahdollisimman mielikuvittuksellinen ja joka ei tarkoita millään tavallisella kielellä mitään. Näin voi varmistua siitä, että rekisteröinti menee läpi mahdollisimman monissa maissa – ellei sitten löydy mui-

ta rekisteröintiesteitä, Sanna Aspola neuvoo.

Aspolan hankkiman EU-tavaramerkkiasiamiespätevyyden voi saada toimittuaan immateriaali-oikeuksien parissa asiamiehen vähintään viisi vuotta. EU-patenttiasiamiehen pätevyyteen tarvitaan lisäksi laajan ja vaativan kokeen läpäiseminen. EU-asiamiehen pätevyyden saavuttaneet tavaramerkki-, malli- ja patenttiasiamiehet voivat edustaa asiakastaan suoraan alan Euroopan laajuisissa virastoissa EPOssa tai OHIMissa.

- Tämä on tietysti vain osa IPR-juristin työkenttää. Monesti olemme mukana kehityshankkeissa alusta asti tehden ensiksi ennakkotutkimuksen siitä, mitä ja miten kannattaa suojata. Tätä vaihetta seuraa failaus eli hakemusten tekeminen valituille IPR-suojamuodoille. Kun rekisteröintisuojaa mahdollisten väite- ja sovintoprosessin jälkeen on saatu, on vielä laajana työkenttänä se, millaisin sopimuksin IPR-oikeuksia kannattaa hyödyntää. Aina joutuu varautumaan myös siihen, että oikeuksia tullaan jossakin vaiheessa loukkaamaan. Ensimmäiseksi pyrimme tuolloin kaisemaan kiistan sovintoteitse, mutta jollei sovintoa saada aikaiseksi, asiassa edetään oikeuteen. •

Domain-nimi helsinki.eu Helsingin kaupungille

Helsingin kaupunki riitautti hollantilaisen Traffic Web Holding B.V:n rekisteröimän domain-nimen helsinki.eu. Hollantilainen yritys rekisteröi useita satoja domain-nimiä, joista merkittävä osa koostui eurooppalaisista kaupunkien nimistä. Helsingin kaupunki riitautti rekisteröinnin Tšekin välimiestuomioistuimessa.

Välimiestuomioistuin totesi ratkaisussaan Traffic Web Holdingin rekisteröineen domain-nimen vilpillisessä mielessä ilman oikeudellista

intressiä nimeen Helsinki. Domain-nimi määrättiin siirrettäväksi Helsingin kaupungille. Päätös on luettavissa Tšekin välimiestuomioistuinten verkkosivuilla osoitteessa www.adr.eu. Helsingin kaupunkia riidassa edusti Berggren Oy Ab. •

Kaupparekisteri
Neuvonta (09) 6939 5900
neuvonta.kaupparekisteri@prh.fi
Tilaukset (09) 6939 5959
tilaukset@prh.fi

Tilinpäätökset ja yrityskiinnitykset
Neuvonta ja tilaukset (09) 6939 5919
tilinpaatos@prh.fi

Säätiörekisteri
Neuvonta ja tilaukset (09) 6939 5622

Yhdistysasiat
Tilaukset ja tiedustelut (09) 6939 5274
Lakineuvonta (09) 6939 5861
tietopalvelut.yhdistysasiat@prh.fi

Patentit ja hyödyllisyysmallit
Neuvontainsinöörit (09) 6939 5858
neuvonta.patentti@prh.fi
Kirjastopalvelut (09) 6939 5770
(09) 6939 5202

Tavaramerkit ja mallit
Neuvontalakimies (09) 6939 5398
Asiakaspalvelu, tavaramerkit (09) 6939 5855
neuvonta.tavaramerkit@prh.fi
Asiakaspalvelu, mallit (09) 6939 5532
neuvonta.malli@prh.fi

PatRek-asiakaspalvelu
avoimna ma-pe 8.00-16.15
• Kirjaamo • Asiakirjojen vastaanotto • Otteet ja todistukset odottaessa

Arkadiankatu 6
00100 Helsinki
puh. (09) 6939 500
fax (09) 6939 5328
kirjaamo@prh.fi

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS
- Suojattavan tiedon tuottaja -

www.prh.fi

Backström & Co
ASIANAJOTOIMISTO

Liikejuridiikka ja immateriaali-oikeus

MIP
Firm of the year 2006 Award
Finland

BACKSTRÖM & CO
ETELÄINEN MAKASIINIKATU 4
FI-00130 HELSINKI

PUH. 09 6689 940
FAX 09 6689 9410
e-mail info@backstrom.fi

www.backstrom.fi

Tekijänoikeuslaki teknistyi ja jätti avoimia kysymyksiä

- Silti laki jätti vielä melkoisesti tulkinnanvaraa siihen, mikä on verkkolinkitysten tekijänoikeudellinen suoja. Selvästikin tarvittaisiin ennakkotapauksia, jotka ohjaisivat juridisia peruslinjauksia, sanoo IPR University Centerin pääsihteerinä toimiva varatuomari **Marja-Leena Mansala**.

Runsaat seitsemän vuotta toiminut, viiden korkeakoulun yhteinen IPR University Center keskittyy nimensä mukaisesti immateriaali-oikeuksien tutkimukseen. Tutkimus on poikkiteollista; mukana ovat Teknillinen korkeakoulu, Helsingin kauppa- ja korkeakoulu, Hanken, Turun yliopisto ja Helsingin yliopisto.

- Alalla yhdistyvät tekniikka, talous, juridiikka ja bisnes. Tutkimisen ohella myös koulutamme, esimerkiksi immateriaali-oikeuksista jo kohtuullisesti tietäviä yritysten työntekijöitä, Mansala kertoo.

Koulutuksen ja tutkimuksen kohteena IPR University Centerissä ovat kaikki immateriaali-oikeuden lajit. Luovalla työllään teoksia valmistaville henkilöille ja yhteisöille tekijänoikeudet ovat immateriaali-oikeuksista tärkeimmät.

Patenttisalkun hallitseminen

Yritykselle, joka tuotekehityksessään tuottaa paljon keksintöjä, muodostuu ajan mittaan omanlaisensa patenttisalkku. Salkkuun kuuluvat paitsi myönnetty patentit, myös vireillä olevat patentti- ja hyödyllisyysmallihakemukset.

Kunkin salkun jäsenen muodostamiseen on liittynyt oma investointiperusteensa: lisätä yhtiön uskottavuutta rahoittajille, suojata tuotekonsepti tai toteutustapa tai kamppailaa kilpailijaa oman liiketoiminnan tueksi. Myöhemmin sekä omat että kilpailijan teknologiat ja markkinat jatkavat kehitymistään ja tietoon tulee lisää tekniikan tason julkaisuja, jotka osaltaan rajoittavat salkun jäsenen käsittelyn ja käytön mahdollisuuksia. Siten salkun yksittäisen jäsenen merkitys ja koko salkku voivat muuttua huomattavasti.

Patenttisalkun systemaattisessa hallintamallissa salkkua käsitellään kokonaisuutena ja salkun yksittäisiä jäseniä ohjataan siten, että salkusta muodostuu jo lähtökohtaisesti haluttua tarkoitusta palveleva kokonaisuus. Patenttisalkulle määritellään kehityssuunnitelma, ns. salkkumalli, jolla salkun jäsenet järjestetään teknologisesti ja alueellisesti toivutulla tavalla. Tiettyihin tuotteisiin, tuo-

Viime vuonna uusittu tekijänoikeuslaki pyrki selkeyttämään tietoverkkojen välityksellä levitettäviin teoksiin liittyviä tekijänoikeuskysymyksiä. Samalla tekijänoikeusrikkomuksen käsite ulotettiin koskemaan myös verkkolevityksen estämiseksi raketnettujen teknisten suojaaineiden rikkomista.

TEKSTI: VESA TOMPURI

- Vaikka uusi laki tietyllä lailla teknisti tekijänoikeudet, tämä laajennus ei oikeastaan muuttanut teoksen käsittelyn sisältöä. Tekijän asema säilyi niinkään joksikin muuttumattomana, Marja-Leena Mansala kiteyttää.

Samalla hän muistuttaa tekijänoikeuksien syntyneen nykyajasta täysin poikkeavana historiallisena ajanjaksona. Ensimmäiset eurooppalaiset tekijänoikeuslait laadittiin 1880-luvulla, jolloin kaikki teokset olivat valmistuessaan ainutkertaisia ja tulivat myös levitetyiksi uniikkeina esineinä, joiden kopioiminen olisi vaatinut suurta taitoa ja työmäärää.

- Juureltaan vanhasta tekijänoikeuslaista on lähes mahdotonta tehdä aukotonta, nyky-yhteiskunnan vaatimukset täysin täyttävää lakia. Tämä ei tarkoita, etteikö lakia tule kehittää. Näin on tehty viime vuonna ja myös esimerkiksi vuonna 1995, jolloin valokuva otettiin tekijänoikeuksien piiriin. Samalla purettiin erillinen valokuvia koskeva suojakäytäntö. Mutta kehitettiin lakia kuinka paljon tahansa, jää aina tulkinvaraa siitä, milloin työn tulos on katsottavissa riittävän omaperäiseksi, jotta sen voi kiistattomasti todeta olevan teos, Mansala pohtii. •

Kuva ja teksti: Samu Lamberg, European Patent Attorney, Espatent Oy

tealueisiin, kilpailijoihin tai markkina-/valmistusalueisiin suunnataan pienempiä osia salkusta tehokkaiden lisensointipaketien muodostamiseksi. Salkkumallilla viitoteetaan patenttihakemuksia käsitteleville asiamiehille yksittäisten hakemusten tavoitteet, jolloin niiden käsittelykin virtaviivaistuu.

Patenttisalkun hallinta johtaa parhaimmillaan taloudellisesti kokonaisuudessaan vahvaan salkkuun, josta voi erottaa eri tarpeisiin sopivia osia riskienhallinnan ja/tai tuloksen parantamiseksi. Salkun mahdollisuudet ovat tunnistettavissa. •

CASTRÉN & SNELLMAN

KUTSU

IPR-PÄIVÄ
19.4.2007

MITEN PUOLUSTAT TEHOKKAASTI IMMATERIAALIOIKEUKSIASI

Toivotamme tervetulleiksi yrityksissä immateriaali-oikeudellisia asioita hoitavat ja niistä päättävät IPR-iltapäiväämme 19.4.2007.

OHJELMA

Juridiset eväät taistelussa väärennöksiä vastaan
AA Petri Rinkinen ja OTK Rita Aalto

Turvaamistoimet immateriaali-oikeusasioissa
Käräjätuomari Tuula Ruikka, Helsingin kärjäoikeus

Sovintosopimukset immateriaali-oikeusriidoissa
AA Jan Lindberg ja OTK Mikko Huimala

Patent litigation trends in the UK and Europe
Partner Adam Cooke, Wragge & Co, Lontoo

Lisätietoja ohjelmasta www.castren.fi

Tilaisuus edellyttää ennakoilmoittautumista, sillä osallistujien määrä on rajoitettu.

Pyydämme ilmoittautumaan Tarja Lindforsille, p. 020 7765 381 tai sähköpostitse tarja.lindfors@castren.fi

TÄYDEN PALVELUN LIIKEJURIDIikkaa

- Est. 1888 -

Muotoilu avainasemassa Mallioikeus suoja tuotteen ulkomuodon

Muotoilu koskettaa meitä kaikkia. Sitä on hyvin arkisissakin esineissä. Muotoilu myös myy ja tukee yrityskuvaa; siksi sen suojaaminen on tärkeää. TEKSTI: PIRITA SALOMAA, KUVA: IITTALA

- Mallioikeus on yksi muotoilun suojaamisen keskeisistä keinoista. Jo tuotteen suunnitteluvaiheessa kannattaa miettiä, mitä suojaamisen arvoista on syntymässä ja miten sitä voi suojata, mallioikeusasiamies VT **Heli Hietamies** Kolster Oy Ab:stä sanoo.

Mallioikeus on teollisoikeudellinen suojaus, jonka tarkoitus on suojata tuotteiden ja tuotteiden osien ulkomuotoa. Jotta tuote tai sen osa voisi saada mallisuojan, on sen oltava uusi ja lähtökohtaisesti ennen julkistamaton. Ideaa sellaisenaan ei voi suojata, vaan ainoastaan sen ilmenemismuotoja.

- Mallisuojan voi saada vaikkapa hammasharjalle tai talouspaperin kuviolle, mutta yhtä hyvin myös isoille laitteille ja koneille.

- Ihan kaikkea ei kuitenkaan voi mallisuoja, ja on hyvä huomata, että suojaamisen edellytykset ja kohteet vaihtelevat myös maittain. Suomessa ja yhteisön alueella suojan ulkopuolelle jäävät esimerkiksi moniosaisten tuotteiden osat, jotka eivät näy tuotetta käytettäessä. Toisaalta suojan voi kohdistaa koko tuotteen asemesta sen tiettyyn yksityiskohtaan. Jos esimer-

kiksi kengän korko on muotoiltu erikokoisesti, voi suojan kohdistaa vain korkoon, Hietamies selventää.

Suojausmuotoja mahdollista yhdistää

Samalle tuotteelle voi hakea niin mallioikeutta kuin patenttia tai hyödyllisyysmallirekisteröintiäkin. Myös tekijänoikeus on tärkeä muotoilun suojausmuoto.

- Mallisuojan kohdalla puhutaan kokonaisvaikutelmasta. Se sopii erityisesti käyttöesineiden muotoilun suojaamiseen. Tekijänoikeudellista suojausta voi saada, kunhan teoskynnys ylittyy, tavaramerkkiasiamies VT **Ari-Pekka Launne** Kolsteriltä sanoo.

Launne muistuttaa, että mikään muotoilu ei ole täysin riippumaton aiemasta.

- Muotoilijat ammentavat ideoitaan ympäröivästä maailmasta, ja joskus on välttämätöntä muotoilla tietty kohta tietyllä tavalla. Oveassa on esimerkiksi oltava saranat. Jos haluat muotoilla saranan uudelleen ja saada niille mallisuojan, on suunnitteleminen saranan erottava riittävä tavalla aiemmin tunnetuista, Launne konkretisoi.

Oikeuksia pitää myös puolustaa

Suomi harkitsee parhaillaan liittymistä mallien kansainväliseen rekisteröintijärjestelmään. Kansainvälisen rekisteröintijärjestelmän periaate on, että mallisuoja hakevan tarvitsee jättää vain yksi hakemus ja nimeä siinä ne maat, joissa suoja halutaan saada.

- Järjestelmään liittyminen on mielestäni sinänsä positiivinen asia, ja kiinnostus järjestelmää kohtaan lisääntynyt varmasti, mikäli myös isot teollisuusmaat, kuten Yhdysvallat ja Japani liittyvät siihen.

Hietamies muistuttaa, ettei mallisuoja, kuten eivät muutkaan suojausmuodot, välttämättä estä kopiointia. Omia oikeuksia pitää tarvittaessa myös puolustaa. Mallisuojan loukkauksiin pätevät lähtökohtaisesti samat oikeussuojakeinot kuin muidenkin suojausten loukkauksiin.

Patentti- ja rekisterihallitus
kouluttaa
Kursseit | Kevät 2007

- Teollisoikeuksien perusteet 27.3.2007
- Patentin peruskurssi 17.4.2007
- Patentit tiedon lähteenä -kurssi 18.4.2007
- Kaupparekisteriasioinnin peruskurssi 8.5.2007
- Osakeyhtiölain erityiskysymyksiä 10.5.2007
- Tavaramerkin peruskurssi 29.5.2007
- Mallioikeuden peruskurssi 30.5.2007

Ilmoittaudu kursseillemme!
Kurssohjelmat ja hinnat: www.prh.fi
Ilmoittautumiset ja lisätietoja:
puh. (09) 6939 5238, yrityspalvelut@prh.fi
Kursseipaikka: Patentti- ja rekisterihallitus
Arkadiankatu 6, Helsinki

LUOVUUDESTA LIIKETOIMINTAA

Oletko tehnyt keksinnön? Mietitkö, miten kehität ideastasi tuotteen markkinoille? Keksintösäätiö neuvoa ja rahoittaa yksityishenkilöitä ja pienyrityksiä keksintöjen kehittämisessä. Palvelumme on luottamuksellista. Alueelliset asiamiehemme löydät TE-keskuksista ja yliopistoista.

Etsitkö yrityksellesi uusia tuote- ja liikeideoita? Katso www.keksintoporssi.com.

KEKSINTÖSÄÄTIÖ
Tekniikantie 12, 02150 Espoo, vaihde 020 737 3000, neuvonta 020 737 3020, www.keksintosaatio.fi, www.keksintoporssi.com

TE-keskusten TuoteStart-palvelu vauhdittaa tuotekehitystä

TuoteStart on asiantuntijapalvelu, jolla tuetaan pk-yritysten ja yksityisten ihmisten tuotekehitystä ja innovaatioita. Siinä myös arvioidaan tuote- tai palvelukehitysideat niin, että lopputuloksena olisivat kaupallistettavat tuotteet ja kannattava yritys-toiminta. Ohjelman avulla voidaan myös auttaa yrityksiä, jotka haluavat ratkoa tuotekehityksen käytännön ongelmia kuten yhteistyökumppaneiden löytämistä tai teollisoikeudellisten suojausten selvittämistä, ker-
too neuvotteleva virkamies **Anna-Liisa Levonen**. Käytännössä TuoteStart kestää yhdestä neljään työpäivää, jolloin yhdessä konsultin kanssa määritellään tuote, arvioidaan se teknisesti ja kartoitetaan tuotantomenetelmiä. Usein on tarpeellista tehdä myös markkinaselvityksiä. Yhteistyökumppaneiden kartoituksesta ja rahoitusvaihtoehtojen selvittämisestä samoin kuin patentti- ja muiden teollisoikeudellisten suojausten selvittämisestä yritys saa paljon konkreettista hyötyä kaikkeen tuotekehitykseen.

Palvelua on käyttänyt vuodesta 2003 lähtien noin 450 yritystä ja keksinnön tai idean omistajaa. Usein asiakas on ollut yksittäinen henkilö, mutta myös useita pienyrityksiä on ollut mukana. Parhaimmillaan hankkeet ovat johtaneet tuotteen valmistukseen ja markkinoituihin, kertoo Levonen.

Hän korostaa, että asiakkaalle on tärkeää saada tieto myös siitä, jos idea ei kannata lähteä jatkojalostamaan. Markkinoilla saattaa esimerkiksi jo olla parempia ratkaisuja tai idea ei muuten riitä synnyttämään kannattavaa liiketoimintaa. Kun tämä selviää ajoissa, yritys tai idean haltija säästyy turhalta ajan ja rahan haaskaukselta. •

Lähde: Kauppa- ja teollisuusministeriö

Kotipesä kuntoon – Hanki käyttämäsi immateriaalioikeudet

Immateriaalioikeudet syntyvät yksittäisille ihmisille, mutta niitä hyödyntävät yritykset. Jokaisen yrityksen tulee hankkia työntekijöiltään ne immateriaalioikeudet, joita se käyttää. Yhteistyökumppaneilta on lisäksi hankittava vähintäänkin hyödyntämisoikeudet käytettäviin immateriaalioikeuksiin. Immateriaalioikeuksien loukkauksesta voi joutua maksamaan suuret korvaukset.

Siirrot työsopimuksiin

Immateriaalioikeudet voidaan siirtää työnantajalle työsopimuksen otetulla yleislausekkeella. Työn tulos kuuluu työnantajalle ja tämä maksaa työntekijälle palkkaa saadakseen työn tuloksen. Ilman immateriaalioikeuksien siirtämistä työnantaja saa työntekijälle syntyviin immateriaalioikeuksiin kuitenkin vain käyttöoikeuden. Palkka on normaalisti riittävä korvauksena saadakseen työntekijältä siirrettävistä immateriaalioikeuksista.

Siirroissa on huomioitava kaksi poikkeusta, jotka ovat tekijänoikeudet ja patentoivat keksinnöt.

Tekijänoikeuksissa erityissäännöt

Taloudelliset tekijänoikeudet voidaan siirtää työsopimuksen sisäl-

lytettävällä immateriaalioikeuksien siirtoa koskevalla yleislausekkeella. Tekijänoikeuslaissa on kuitenkin erityissäännöt, joka tulee huomioida oikeuksia siirrettäessä. Lain mukaan se, jolle tekijänoikeus on siirretty, ei saa sitä siirtää edelleen tai muuttaa teosta, jolle tästä ole nimenomaisesti sovittu. Näin ollen tällaiset maininnat sopimuksissa ovat olennaisia, kun tekijänoikeuksia siirretään.

Keksijää suojataan lailla

Patentoitavia keksintöjä koskee oma lakinsa, ns. työsuhdekeksintölaki. Laki on tietyiltä osin pakottavaa oikeutta eli osapuolet eivät voi sopia toisin, vaikka haluaisivatkin.

Olellainen asia, josta osapuolet eivät voi sopia toisin on se, että ennen keksinnön tekemistä työntekijä ei voi luo-

pua oikeudestaan saada kohtuullinen korvaus tekemästään keksinnöstä.

Tästä syystä patentoitavan keksinnön osalta tulee aina varautua siihen, että oikeuksien siirtämisestä työnantajalle maksetaan keksijälle korvaus, jollei toisin sovi keksinnön tekemisen jälkeen.

Oikeudet hankittava kumppaneilta

Alihankkijoita käytettäessä tulee huolehtia siitä, että alihankkija saa oikeudet omilta työntekijöiltään ja siirtää ne edelleen tilaajalle joko kokonaan tai vähintään siinä määrin, että tilaaja saa hyödyntämisoikeuden, esim. lisenssin, immateriaalioikeuksiin.

Kahden yrityksen välinen tilanne on helposti hallittavissa, mutta tilanne muuttuu haastavaksi, kun yhteistyöhön osallistuu useita osapuolia, jotka yhdessä kehittävät immateriaalioikeuksia. Konsortio- ja tuotekehityssopimukset voivat olla hyvin mutkikkaita kokonaisuksia, joihin liittyy lisäksi rahoittajan, esim. TEKE-Sin tai EU:n asettamia ehtoja.

Jokaisen tällaisen kokonaisuuteen osallistuvan tulee pitää huolta, että ne saavat ne oikeudet, joita tarvitsevat omassa toiminnassaan.

- Jos taas tavaramerkin tai muun nimisuojan haltija on epähuomiossa jättänyt varaamatta tietyn verkkotunnuksen ja sen on joku muu jo varannut, voi tunnuksen yrittää saada itselleen – joko Viestintävirastolle tehtävän valituksen, niin sanotun vaihtoehtoisen riidanratkaisumenettelyn tai oikeuden päätöksen kautta. Ilman suojattua tavaramerkkiä tai muuta suojaa eväät ovat usein olennattomat. Kivitie valottaa.

Vapaat verkkotunnukset toisinaan kiven takana

Verkkotunnuksia koskevia oikeudellisia kiistoja ei voi korvaussummien suuruuden kannalta verrata esimerkiksi patenttikisoihin. Usein verkkotunnuksen käyttöoikeus ratkaistaan hallinnollisella riidanratkaisumenetelmällä; ratkaisuun ei liity välttämättä lainkaan taloudellisia korvauksia.

- Usein riittää päätös siitä, kelle verkkotunnuksen käyttöoikeus kuuluu. Jos kantajalla on tavaramerkki tai vastaava immateriaalinen suoja, verkkotunnus usein siirretään päätöksellä hänelle. Tällaisissa tapauksissa on aika yleistä, että kanteen aiheuttaja ei edes käytä puheenvuoroaan tai pysyy peräti tietymättömissä. Jos verkkotunnus aukeava sivusto on tava-

Petri Rinkinen ja Rita Aalto toimivat lakimiehinä Castrén & Snellmanin IP&T-teknologia-ryhmässä

Toimintavapaus olennaista

Varmistettuaan oikeudet itselleen yrityksen tulee nostaa katseensa muiden immateriaalioikeuksien haltijoihin. Immateriaalioikeudet ovat kielto-oikeuksia eli vaikka sinulla olisikin joku tietty oikeus, se ei automaattisesti tarkoita, että sinulla olisi oikeus käyttää sitä.

Esimerkiksi keksintö, jolle on saatu patentti, voi edellyttää jonkun toisen patentoidun keksinnön käyttämistä. Ilman tällaisen keksinnön omistajan lupaa ei patentinhaltija ole oikeutettu käyttämään omaa patenttiaan. Yrityksellä ei olisi tällöin toimintavapautta, vaan sitä rajoittaa toisen oikeus.

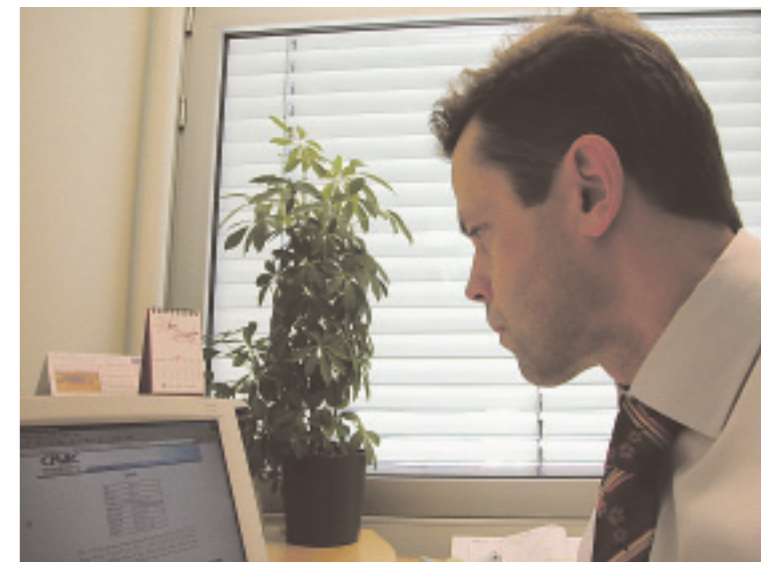
Toimintavapauden voi saada joko siten, että hankkii muiden immateri-

aalioikeuksien haltijoilta käyttöoikeuden eli lisenssin heidän oikeuksiansa käyttämiseen taikka siten, että käyttää vain sellaisia teknologioita, jotka eivät ole muiden yksinoikeuksien piirissä.

lpr-loukkaukset voivat tulla kalliiksi

Immateriaalioikeuksien loukkaamisesta voi joutua maksamaan lisenssimaksun tyyppistä korvausta sekä lisäksi vahingonkorvausta oikeuksien haltijan kärsimistä muista vahingoista. Tällaiset korvaukset voivat olla merkittäviä, joten riskiä immateriaalioikeuksien loukkauksesta ei kannata ottaa. •

Teksti: **Petri Rinkinen**
Asianajaja, varatuomari
Asianajotoimisto Castrén & Snellman Oy

ramerkin haltijan kannalta haitatonta, tämä saattaa jättää asian sikseen. Toinen asia on, jos kyseisiltä sivuilta on linkki yrityksen kannalta haitallisille sivuille tai peräti kilpailijan sivuille; silloin ryhdytään tietenkin toimenpiteisiin, Kivitie selvittää.

Yksi ongelma voi olla sekin, että esimerkiksi .com-tunnuksella varustettuja sivustoja on maailmalla miljoonia. Voi olla vaikeaa löytää sopivaa vapaata .com-tunnusta. Tämä kysymys kytkeytyy tiiviisti tavaramerkin rekisteröimiseen. Ideoitaessa tavaramerkkiä tulisi samanaikaisesti selvittää, ettei tavallisimpien verkkotun-

nusten luomiselle ole päällekkäisyydestä johtuvia esteitä.

Jos markkinoille tulee uusi tunnus, kuten hiljattain mobiiliviestinnän yritysten luoma .mobi, päällekkäisyyden vaara on ainakin aluksi pienempi.

- Kannattaa alusta alkaen miettiä, millaisia verkkotunnuksia todellisuudessa tarvitsee. Jos pysyy Suomessa, .fi-tunnus voi riittää. Globaali toimija valitsee useammin .com:in, mutta sekään ei välttämättä riitä esimerkiksi Kiinaan alkova. Kannattaa pitää varansa, ettei joku ehdi ensin nä varamaan vastaavaa .cn-tunnusta, Jukka Kivitie muistuttaa. •

Fiskars vaalii brändiään ja suojaa tuotteensa

- Onnistuneet oivalluksemme pyritään lähes aina kopiaamaan. Suojaamalla tuotteemme pidämme huolta arvokkaasta brändistämme, sanoo Fiskars Oyj:n tuotekehityspäällikkö ja pääsuunnittelija **Olavi Lindén**.

TEKSTI: PIRITA SALOMAA, KUVA: FISKARS

Yli kolmikymmenvuotisen uran Fiskarsilla tehnyt Lindén valittiin Vuoden teolliseksi tuotoilijaksi vuonna 2005. Viime vuonna ansioituneelle suunnittelijalle myönnettiin Kaj Franck –muotoilupalkinto.

Lindénin mielestä keksinnönomainen asia syntyy usein sattuman tuloksena.

- Jos suunnittelija pyrkii tietoisesti tekemään jotain omaa, on epätoimista, että hänen suunnittelutyönsä tulos loukkaisi jo olemassa olevia oikeuksia. Jos hän lisäksi pyr-

kii tutkimaan oma-aloitteisesti, mikä aiemmin on tehty, ollaan aika varmallalla maaperällä.

Lindén varoittaa silti suunnittelijoita "kuvittelemasta liikoja".

- Suurin vaikeus on oivaltaa sellaista, mitä ei ole aiemmin keksitty. Ja harva asia on niin uniikki, että sitä ei olisi jo jollakin tasolla suojattu.

Saksien värin on suojattu

Fiskars käyttää eri suojakeinoja taupauskohtaisesti. Toisinaan se hakee

innovaatioilleen vain mallioikeudellista suojaa, mutta jos ratkaisu on tekninen ja mahdollistaa patentin hakemisen, sitä myös haetaan. Usein suojaa pyritään vahvistamaan eri keinoja yhdistelemällä.

- Suomessa on mielestäni sekä yllättä aliuskoa muotoilua suojaavan mallisuojan tehoon ja sen puolustamiseen on välillä vaikeaa. Toisinaan tuntuu siltä, että oikeusistuimet pelkäävät myöntävänsä monopolin jollekin valmistajalle ja arkailevat siksi mallisuoja-asioissa, Lindén arvioi.

Fiskarsin ehkä tunnetuimmat tuotteet, oranssit sakset on aikanaan suojattu mallisuojoilla, ei patentilla, kuten merkittävä osa Fiskarsin puutarhavälineistä. Saksien väri nauttii eriyttä suojaa.

Keksinnön suojaamisstrategia kannattaa laatia huolella

Juha Jutila, Keksintösäätiö

Yksityisesti toimiva, keksijänkyvyillä varustettu henkilö on usein niin innostunut keksimisestä, ettei aina tule ajatelleeksi työnsä tulosten suojaamista. Kaikki eivät ole edes kiinnostuneita tuotteistamisesta; jos sen tekeekin joku muu, keksijä voi saada kohtuullisen korvauksen työstään lisensoimalla keksinnön tai myymällä sen oikeudet kokonaan. TEKSTI: VESA TOMPURI

1971 perustettu Keksintösäätiö on keksijälle useimmiten ensimmäinen ja tärkein asiantuntijataho, joka arvioi ensinnäkin keksinnön uutuusarvon, ja tarkemman tutkimuksen perusteella mahdollisuudet uutuuden tuotteistamiseen.

- Meille tulee vuosittain 20 000 yhteydenottoa, joista 800-900 johtaa rahoitushakemukseen. Niistä vajaat 30 prosenttia saa meiltä myönteisen rahoituspäätöksen. Uusia käyntiin lähteneitä keksintöjä on viime vuosina ollut 100-130. Kaupallistamiseen etenee näistä noin puolet eli 40-50, osa perustettavan yrityksen kautta, osa taas niin, että keksijä lisensoi keksintönsä kyseisellä alalla jo toimivalle yritykselle, Jutila selvittää.

Yliopistokeksinnöt eivät enää jää pöytälaatikkoon

Jos keksintö syntyy toimivan yrityksen tuotekehityksen tuloksena, patentointi tulee melkoisella varmuudella hoideksi ammattitaitoisesti ja viivyttyksettä. Jos taas keksintö syntyy harrastuspohjalta, keksijä saattaa helposti yli- tai aliarvioida suojaustarpeitonsa.

- Jos tulee patentoinneeksi sielläkin, mihin ei ole aiemmin myydyä tuotteistettua keksintöään, sen seurauksena lankeavat maksut kyllä mahdollistavat miettimään strategiansa uudelleen. Toisaalta jos laiminlyö tarpeellisen patentoinnin, hyvän keksinnön taloudellinen hyöty voi valua muualle, Jutila pohtii.

piointia ei pidetä niin pahan asiana kuin täällä.

Suuri osa tuotekehityksestä liikkuu Lindénin mukaan joka tapauksessa lain rajamailla. Esimerkiksi tuotteiden värin ja hahmon matkiminen on hyvin tyyppillistä.

- Onhan se tavallaan kunnianosoitus alkuperäisen tuotteen keksijälle, että häntä pyritään kopioimaan. Mutta samalla kopioiminen on röhkeää ja moraalisesti väärin, vaikka se ei lakia rikkoisikaan.

Iso on vahvempi

Lindén epäilee, että yksittäisillä suunnittelijoilla ja pienillä yrityksillä ei välttämättä riitä resursseja omien keksintöjensä riittävään suojaamiseen ja oikeuksiensa valvontaan. Koska maailmanlaajuisen suojan saaminen on kallista ja valvonta lähes mahdotonta, neuvoo Lindén pieniä toimijoita mieluummin myymään patenttinsa tai lisensoimaan keksintönsä kuin pyrkimään itse valloittamaan koko maailmaa.

- Jos päätät lähteä hieromaan kaupunkeja hallussasi olevasta patentista tai mallisuojusta, muista aina, että se on kauppatavara. Mahdollinen ostaja ei voi kiinnostua siitä, jos et ole halukas kertomaan, mitä olet myymässä, osatajankin roolissa toisinaan ollut Lindén kuitenkin huomauttaa. •

- Osa tuotteistamme kopioivista yrityksistä toimii tietoisesti väärin. Moraali on esimerkiksi Aasian maissa erilainen kuin Suomessa. Siellä ko-

yle vielä valmistautuneet asiaan lain velvoittamalla tavalla.

- Tutkimuslaitosten voi olettaa hyötyvän aktiivisemmasta otteesta myös taloudellisesti. Tähän tarvittaisiin tosin myös uudenlaista osaamista, ennen kaikkea kykyä lisenssien myyntiin. Sellaista osaamista on toistaiseksi Suomessa aivan liian vähän, Jutila toteaa. •

BERGGREN-YHTIÖT

60

TAMPEREEN
PATENTTITOIMISTO

patentit tavaramerkit mallit
hyödyllisyysmallit
domain-nimet

TAMPEREEN PATENTTITOIMISTO OY
Hermiankatu 12 B 33720 Tampere
Puh. (03) 288 6111
Fax. (03) 288 6262
tampat@tampatentt.eu www.berggren.fi

Suomi onnistuneen patenttipolitiikan kärkimaa

- Luonnonvaroiltaan suhteellisen köyhälle Euroopalle on erittäin tärkeää, että se pystyy jatkossakin rakentamaan hyvinvointiaan tehokkaalle ja terveelle innovaatio- ja patenttipolitiikalle. Suomalaiselle se on erityisen tärkeää, koska olemme jo 1990-luvun alussa omaksuneet kansalliseksi strategiaksemme osaamisen ja innovaatiot, toteaa Patentti- ja rekisterihallituksen pääjohtaja **Martti Enäjärvi**. TEKSTI JA KUVA: PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

Patentti- ja rekisterihallituksen pääjohtaja Martti Enäjärvi

- Missään tapauksessa ei ole yhdentekevää, minkälaisista patenttipolitiikkaa Euroopassa harjoitetaan, sillä onhan arvioitu, että lähiainkoina maailman-kaupan arvosta noin puolet tulee olemaan henkistä omaisuutta, Enäjärvi painottaa.

Euroopassa jo kolme patenttijärjestelmää

Euroopassa on nykyisin voimassa kolme patenttijärjestelmää. On kansallinen järjestelmä, jolla on myös kansainvälisiä vaikutuksia. Toisena on ylikansallinen Euroopan patenttijärjestelmä EPC, joka ulottuu kaikkiin 27 EU:n jäsenvaltioon ja lisäksi neljään muuhun eurooppalaiseen maahan. Kolmantena on patenttiasioita maailmanlaajuisesti sääntelevän YK:n erityisjärjestön WIPO:n puitteissa toimiva PCT-järjestelmä, jonka avulla voidaan yhdellä hakemuksella hakea patenttia aina 136 PCT-unionin jäsenvaltioon.

Viime aikoina EU:ssa esillä ollut hanke ns. yhteis-

patentiksi on ollut vireillä 1970-luvun puolivälistä lähtien. Suomessa on kuitenkin nyttemmin eduskuntaa myöten arvioitu, että ns. yhteisöpatentti esitettyä muodossaan voisi ehkä hyödyttää joitakin suuryrityksiä, mutta toisaalta heikentäisi välillisesti pk-yritysten ja kansallisten patenttivirastojen asemaa.

Viimeisimmässä lausunnossaan EU-komissiolle kauppa- ja teollisuusministeriö toteaa, että "patenttijärjestelmän mahdollisten muutosten tulee vastata käyttäjien, niin yksittäisten keksijöiden, pk-yritysten kuin suurten yritysten, todellisia tarpeita. Tulee välttää tilannetta, jossa patenttijärjestelmän muutoksilla ei saavutettaisikaan merkittävää lisähyötyä nykyiseen järjestelmään verrattuna".

Suomen elinkeinoelämä ymmärtää laatu

Suomalaisilla patentinhakijoilla on tällä hetkellä erittäin hyvä tilanne sekä kansallisesti, Euroopassa että maailmassa. Suomalaiset voivat hakea omilla äidinkiellään ja englanninkielellä patenttia Patentti- ja rekisterihallituksesta. Käsitteleyajat ovat keskimäärin 2,7 vuotta, kun ne esimerkiksi eurooppapaten-

tin (EPC) kohdalla ovat yli viisi vuotta. Kustannustaso on kohtuullinen ja laatutaso erittäin korkea.

PRH sai vuonna 2003 kansainvälisen turkivan PCT-viraston aseman, joten PCT-uutuustutkimukset voidaan nyt tehdä PRH:ssa. Vastaava oikeus Euroopassa on ainoastaan Espanjalla, Itävallassa ja Ruotsilla ja ylikansallisella Euroopan Patenttiorganisaatiolla EPO:lla. PRH on vastaanottanut ensimmäisenä maailmassa kansainvälisen ISO 9001:2000 –sertifikaatin, joka kattaa PCT-hakemuksien tutkimusprosessin hakemuksen vastaanottamisesta kansainväliseen uutuustutkimukseen (ISA) ja kansainväliseen patentoitavuuden esiarviointiin (IPEA).

Talouselueet patenttikilpailussa

Joskus kuulee väitettävän, että eurooppalainen patenttijärjestelmä olisi huono esimerkiksi amerikkalaiseen verrattuna ja jopa Euroopan kilpailukyvyyn esteenä. Samaan aikaan kuitenkin muun muassa Yhdysvalloissa käydään voimakastakin keskustelua siitä, myönnetäänkö siellä patentteja liian helpoin perustein eli tukahdutaanko patenttipolitiikalla innovaatiopolitiikkaa ja estetäänkö todellisten uusien keksintöjen syntymistä.

Myös järjestelmien hintoja vertaillaan. Vastoin yleistä mielikuvaa Yhdysvalloissa on ns. splittauksen ja monien oikeudenkäyntien vuoksi Eurooppaa korkeammat kokonaiskustannukset. Virano-

maismaksut ovat vain neljännes muista patentinhakemuskustannuksista, asiointijapalvelut mukaan lukien.

Patenttien "alennusmyyntiin" ei missään tapauksessa tule mennä: laatu ja keksinnöllisyyden taso on aina pidettävä riittävän korkealla, jottei heikkojen ja toimimattomien patenttien vyöryllä edistetä epätervettä kilpailua ja siten tukahduta keksintötoimintaa ja innovaatioita Euroopassa. Patenttijärjestelmän tarkoitus on edistää luovuutta ja innovatiivisuutta eikä ehkäistä sitä.

Suomi on maailman patenttiykkönen

OECD:n tuoreimman patenttitilaston mukaan Suomi on maailman vahvin patenttimaa. Tämä koskee kansainvälisesti kattavia patenttihakemuksia. Suhteessa väkilukuun Suomi on ensimmäisenä ja jälkeemme tulevat Sveitsi, Japani, Ruotsi, Saksa ja USA. Myös suhteessa bruttokansantuotteeseen Suomi on selvä ykkönen, ennen Japania, Sveitsiä, Saksaa ja Ruotsia. Tämä tilasto osoittaa, että Suomessa vahvat patentoidut keksinnöt ovat vaikuttaneet olennaisesti hyvinvointiimme.

Suomessa on siis valittu oikea kansallinen strategia, kun maamme on rakennettu voimakkaasti innovaatiomyönteiseksi. Mutta menestyksensä innovaatiopolitiikka ja patenttipolitiikka on myös tärkeää koko Euroopalle, sillä se ei pysty luonnonvaroiltaan kilpailemaan esimerkiksi USA:n ja Venäjän kanssa. •

Iso Roobertinkatu 4-6 A, 00120 Helsinki
Puhelin (09) 612 6120 • Faksi (09) 640 575

Patenttitoimisto

Oy JALO ANT-WUORINEN Ab

patentit • tavaramerkit • hyödyllisyysmallit • mallisuoijat

patents@jalopat.fi, trademarks@jalopat.fi
www.jalopat.fi

www.berggren.fi

Berggren

– siipiemme suojassa

- patentit
- hyödyllisyysmallit

- mallioikeudet
- tavaramerkit
- domainit

- lakiasiat
- BETO® IPR-strategia

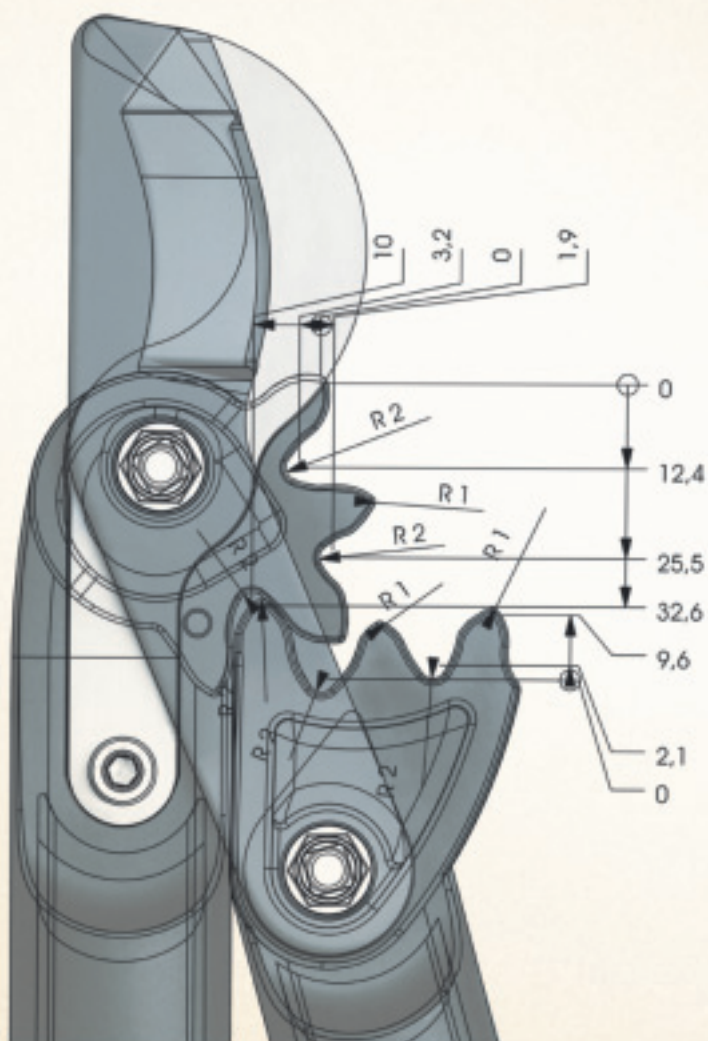

BERGGREN

Tämä ei ole

HAMMASRATAS

vaan tehokasta leikkuuvoimaa puutarhaasi.

Uudet Fiskars® raivaussaksat ovat entistä kevyemmät, voimakkaammat ja kestävämmät. Ainutlaatuinen PowerGear™ teknologia lisää leikkuuvoimaa ja jakaa voiman tasaisesti leikkukseen. Leikkaavien terien PTFE-pinnoite pienentää leikkuukitkaa ja leikkuuteho on jopa Ø 50 mm.

Raivaussaksia on kolme eri mallia: Saksiteräisillä raivaussaksilla leikkaat isojen oksien lisäksi tarkasti myös pienemmät versot. Järeämpien runkojen raivaus sujuu kätevästi koukkuteräisillä saksilla. Kuivat oksat leikkaat kevyesti alasinmallisilla saksilla.
www.fiskars.com

FISKARS®

TOOLS OF INSPIRATION™

